

Borosnyay Klára impresszionista akvarellje látomás az "Égi fényről", a napfelkeltéről. Alkotója elmosódott foltokkal, áttűnő színátmenetekkel emlékezik a jelenetre.

Karácsony Ernő Kós Károly vonásainak megidézésével avatott arckép- és tájfestőként is szerepel kiállításunkon. A korszakos jelentőségű építész és szellemi öröksége jól illeszkedik a millenniumi gondolathoz.

Vákár Tibor ugyancsak építész és mint ilyen, nagyszerűen akvarellezik. Életét, munkásságát a szülőföld és a magyar múlt tisztelete hatja át. Építészként történelmi hagyatékunk mentését tűzte ki egyik fő feladatául. Ízig vérig örménymagyarként egész sorozatot szentelt úgynevezett "*Ararát szimfóniájában*" az örménység történetének, építészeti emlékeinek. Erdélyi városokról, településekről készített igényes rajzai, festményei - itt hárommal találkozhatunk - az értékörzés, értékmentés művészi megnyilvánulásai.

Kabdebó János kamerája kiválaszt, s ezáltal jelentőssé tesz világképére és világunk képére ráfelelő részleteket. A kiragadott, ám összefüggéseiből nem kiszakított darabok gondolat sorokat indítanak el nézőikben. Fényképei vonzóak. Zárt egészként jelennek meg a szellemmel és jó esztétikai érzéssel lencsevégre kapott motívumok - Gabriel arkangyaltól a tetovált "Jó fejig". Példaképe a nagy előd, az örménymagyar rokon, a brassói Halász Gyula, azaz a világhírű Brassai.

Balogh Réka, Ligeti Edina, Ligeti Dorottya, Dávid Attila - ők a legfiatalabbak. Textil, szőnyeg, fotó, bőrmunka, rézkarcok, olajkép jelzik kíváncsi, lendületes és elmélyült tevékenységüket.

Balogh Réka érdeklődését Kelet motívumkincse keltette fel, annak felhasználása, változatai különféle anyagokon. Mindez példája keleti szép örökségünk továbbélésének, gazdagodásának.

Ligeti Edina fotóin e kerület és az ország éke, a világörökség része, a Vár egy-egy, általa kiemelt részével találkozunk. A fotográfus szemével sajátos képkivágatot kapunk, mintegy újrakomponálva villantja fel a jólismert szegmenseket.

Ligeti Dorottya bőrmappájának növénymotívuma finoman cizellált ötvöstárgyként is megállná a helyét, mindkét művészeti ág erényeivel rendelkezik. Mégis szuverén mű, saját bőrében.

Dávid Attila díszlettervező. Amint látjuk könnyedén, erőlködés nélkül változtatja a műfajokat, tágítja határait. Olajképe, rézkarcai meggyőzőek. Ez utóbbiak: "Szövetség", "Város", "Katedrális" - a művész egy-egy sajátos felelete kivételes és magasztos ünnepünk titkaira.

Itt ma már elhangzott: "voltunk, vagyunk, leszünk nemzetalkotói e hazának". Kis kiállításunkat megtekintve reményünk és meggyőződésünk táplálkozhat, növekedhet. Bátran tehetjük és kell tennünk dolgainkat, hiszen *Boldogasszonyanyánk* oltalmában élünk. Köszönöm a figyelmüket.

Benedek Katalin

A szamosújvári örmények múltjából

Érdekesnek vélem az őseinket foglalkoztató, alább leírtakat: azt, amit tervbe vettek, bár megvalósítása, sajnos nem sikerült.

A 19-ik század végén a millenniumra készülve a szamosújvári örmény közösség, amely már kezdte elveszíteni az anyanyelvéhez való ragaszkodást és az identitás feladásának kezdeti jelei észrevehetőek voltak, indítványozta, hogy az 1896-os évben szobrot állítsanak Szamosújvár főterén Verzár Auxentius püspök emlékére.

A szobor a főtér közepére, a volt városháza épületének helyére, és a Szentháromság templom főbejáratával szemben helyezkedett volna el. Az avatási ünnepséget Merza Gyula, egykori elődünk így képzelte el:

"Az Örmény főváros fel van lobogózva, a házak virágfüzérékkel és szőnyegekkel díszítve, a hullámzó közönség ezrei között lelki szemeim előtt látom az ország püspökeit, a törvényhozás és kormány képviselőit, a külföldi tudós mechtaristákat és hazánk előkelőségeit, amint ünnepélyes, hosszú menetben kilépnek a templomból a Világosító Szent Gergely emlékére tartott hálaadó miséről. A díszes menet meghallgatja az énekkar által intonált Szózatot, s a szónoki emelvényről elhangzó lelkes emlékbeszéd végszavaira íme egyszerűen harangzúgás és keleti zsolozsmák (sárágánok) hangjai mellett lehull a szobrot eltakaró lepel s ott áll püspöki ornátusban, jobbában pásztorbottal, baljában a város alapító okmányával Verzár Auxentius. Nemes vonású keleti arcát hosszú szakáll köríti és Éghez emelve átszellemült tekintetét, mintha áldást rebegő ajkai megszólalnának:

'Ezkhjéz Aszduádz kohápánjénk! '

A megilletődéstől meghatottan áll mindenki és felhangzik a 'Hazádnak rendületlenül' melódiája, melyet egy szívvel és lélekkel énekel az egész gyülekezet. "

Sajnos, a Merza Gyula indítványa soha nem valósult meg. A szobor valóban monumentális, 8-10 m-es magasságával kivitelezése esetén sokat emelt volna a város főterének kinézetén. A közadakozási terv nem volt sikeres és anyagiak hiányában a kivitelezés elmaradt. A makettet a Rubens kápolna feletti második emeleten találtuk meg igen megviselt állapotban, a püspököt ábrázoló szobor eltűnt, már csak a fényképe maradt meg az utókor számára.

Murádin Antal
Esztergom

Ismernünk kell önmagunkat

Utánnomás a Romániai Magyar Szó 2001. február 5.-i számából

Baráti körben el kell szenvednem az olykor cinikussá váló humorizálást magyarörmény minősítemem miatt. Már megszoktam.

Annál is inkább, mert ennél sokkal többet ér az, hogy családom eme múltja révén olyan értékes emberek közelébe kerülök, akiknek az a véleményük, hogy nekünk, erdélyi magyaroknak nem csak jelenünk és jövőnk, hanem múltunk is van.

Valamikor a negyvenes évek elején apáink nemzedéke az akkor felszabadult Észak-Erdélyben, ha köztisztviselő volt, származást igazoló okiratokat kellett, hogy felmutasson.

Természetesen a már létező zsidótörvény miatt, amely kizárta fontos állami tisztségek betöltéséből azokat, akik (akár harmadíziglen) zsidó származásúak voltak.

Mi, akkor serdülő gyermekek, csak halványan emlékezünk ezekre, a felszabadulásunkat megkeserítő emlékekre.

Én, akkor tizenéves kisdíák, jól emlékszem Kolozsvár főterén a sárga zsidócsillagos járókelőkre. Arra is, hogy szüleim zsidó ismerősei (nagy titokban) megőrzésre adtak át egyet-mást. Sötétben, késő este mehettünk hozzájuk a Pala utcába.

Később, "44 nyarán édesapám Tízes Szervezetének tizedesei vittek élelmet és ruházatot a téglagyárban összegyűjtött szerencsétleneknek.

Nem járt érte köszönet... De miért most, a magyarörmények kapcsán ez a visszaemlékezés?